

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNY

1817. január 1-én jelent meg az első magyar nyelvű tudományos folyóirat, *Tudományos Gyűjtemény* címmel. A lap megjelenését Fejér György teológus, történész, mint szerkesztő és Trattner János Tamás nyomdász, könyvkereskedő, mint kiadó kezdeményezte.

„Mindennemű tudományos írás nélkül létünket Tudós Földieink régtől fogva fájlalták; a' Külföldiek panasszal, sőt szemre-hányással is vették: nem lévén Európában olly előkelt nemzet, melly többféle tudománybéli folyóírásokkal ne dicsekednék; melly meg ne esmérte volna, hogy az illy tudósításokkal az ő szükséges esméretekben neveltetése folytattatik, killebb vitetik, főlebb emeltetik. ... Méltó tehát nekünk is Magyaroknak e' tetemes fogyatkozásunk' kipótoltatásáról, ezen fontos szükségünk' megszüntetéséről gondoskodnunk.” – írta a szerkesztő az első szám előszavában.

A folyóirat természet- és társadalomtudományi cikkeket egyaránt közölt, hasábjain jelentek meg az első magyar néprajzi tanulmányok, a helyismereti és nyelvújítási témák kiemelt helyet kaptak benne, számos vitacikket hoztak le, beszámoltak a kritikai kezdeményezésekről, 1828 és 1832 között pedig rendszeresen tudósítottak Széchenyi István javaslatairól.

A Vörösmarty Mihály, Toldy Ferenc és Bajza József nevével fémjelzett irodalmi melléklete a polgárosult magyar irodalom központi lapjává tette a folyóiratot.

1819-ben a *Tudományos Gyűjteményben* adták közre Kazinczy Ferenc *Orthológus és neologus nálunk és más nemzeteknél* című összefoglaló tanulmányát, mely a nyelvújítási harc utolsó szakaszának legjelentősebb írása.

A korszak meghatározó folyóiratának fénykora 1832-ig tartott. 1833-tól a lap újszerkesztője, Horvát István a vitatott tudományos alapokon nyugvó őstörténeti kutatásokat helyezte előtérbe, és ezzel elindult a *Tudományos Gyűjtemény* hanyatlása. A lap utolsó szerkesztője, Károlyi István sem tudta új koncepcióval újra sikeressé tenni a *Tudományos Gyűjteményt*, mely 1841-ben meg is szűnt.

itt az összes kötete megtalálható:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/bongeszes/folyoiratok/arcanum2/tudomanyos_gyujtemeny/oldal/2

Források:

<https://adtplus.arcanum.hu/hu/collection/TudomanyosGyujtemeny/>

<http://www.bacstudastar.hu/tudomanyos-gyujtemeny>

<http://mek.niif.hu/02100/02115/html/5-839.html>

Szerző: Szücs Ákos

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN